

FIȘA DISCIPLINEI
PSIHOPEDAGOGIA PERSOANELOR CU DIZABILITĂȚI DE VĂZ

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	UNIVERSITATEA OVIDIUS DIN CONSTANȚA
1.2 Facultatea	DE PSIHLOGIE ȘI ȘTIINȚELE EDUCAȚIEI
1.3 Departamentul	PSIHLOGIE, ASISTENȚA SOCIALĂ ȘI ȘTIINȚE ALE EDUCAȚIEI
1.4 Domeniul de studii	ȘTIINȚE ALE EDUCAȚIEI
1.5 Ciclul de studii	LICENTA
1.6 Programul de studii	PSIHOPEDAGOGIE SPECIALĂ
1.7 Anul universitar	2024 - 2025

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	PSIHOPEDAGOGIA PERSOANELOR CU DIZABILITĂȚI DE VĂZ						
2.2 Cod disciplină	PPS3201						
2.3 Titularul activităților de curs	LECT.UNIV.DR. DAMIAN MIRCEA TOTOLAN						
2.4 Titularul activităților aplicative	LECT.UNIV.DR. DAMIAN MIRCEA TOTOLAN						
2.5 Anul de studiu	3	2.6 Semestrul	6	2.7 Tipul de evaluare	ex.	2.8 Regimul disciplinei	DS/DI

3. Timpul total estimat

3.1 Număr de ore activități directe pe săptămână	2	din care: 3.2 curs	1	3.3 aplicații	1
3.4 Total ore activități directe pe semestru	28	din care: 3.5 curs	14	3.6 aplicații	14
3.7 Total ore de studiu individual					72
<i>Distribuția fondului de timp</i>					<i>ore</i>
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					24
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					24
Pregătire seminarii/ laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					16
Tutoriat					4
Examinări					4
Alte activități.....					
3.8 Total ore pe semestru	100 (28 + 72)				
3.9 Numărul de credite	4				

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	<ul style="list-style-type: none"> Fundamentele psihopedagogiei speciale
4.2 de competențe	<ul style="list-style-type: none"> Cunoașterea și operarea cu termenii și sintagmele de bază din domeniul psihopedagogiei speciale

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 de desfășurare a cursului	<ul style="list-style-type: none"> Sală de curs, dotată cu laptop, videoproiector și software adecvat (Power Point, Word)
5.2 de desfășurare a seminarului/ laboratorului	<ul style="list-style-type: none"> Sală de curs, dotată cu laptop, videoproiector și software adecvat (Power Point, Word)

6. Competențe specifice acumulate

Competențe profesionale	C1. Operarea cu concepte fundamentale în domeniul psihopedagogie specială C2. Proiectarea și realizarea unui demers de cercetare în psihopedagogia specială C3. Evaluarea critică a situațiilor problematice și a soluțiilor posibile în psihopedagogia specială C4. Evaluarea psihopedagogică a individului, grupului și organizației C5. Proiectarea și realizarea intervențiilor educativ-compensator-terapeutice C6. Relaționarea și comunicarea interpersonală specifică domeniului psihopedagogiei speciale
Competențe transversale	CT1 Exercițierea sarcinilor profesionale conform principiilor deontologice specifice în exercițierea profesiei CT2 Aplicarea tehnicilor de muncă eficientă în echipă multidisciplinară pe diverse paliere ierarhice CT3 Autoevaluarea nevoilor de formare continuă în vederea adaptării competențelor profesionale la dinamica contextului social

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Incadrarea psihopedagogiei persoanelor cu dizabilități de văz în contextul disciplinelor psihopedagogice, educationale și sociologice, vizând cunoașterea personalității, educația-compensator-terapeutică și integrarea socială a persoanelor cu dizabilități vizuale.
7.2 Obiectivele specifice	<ol style="list-style-type: none"> 1. Cunoașterea termenilor de specialitate ai domeniului. 2. Identificarea diferitelor tulburări ale funcției vizuale și cunoașterea modalităților de diagnostic prin examinarea principalilor indici funcționali. 3. Cunoașterea mecanismelor compensatorii specifice. 4. Identificarea și combaterea repercursiunilor negative ale deficienței vizuale asupra dezvoltării fizice și psihice a ambliopilor și nevazatorilor. 5. Stabilirea obiectivelor educationale în munca școlară cu persoanele cu dizabilități vizuale. 6. Cunoașterea strategiilor didactice adecvate acestei activități. 7. Aplicarea unor tehnici de educație vizuală. 8. Cunoașterea tehnicii orientării și deplasării în spațiu a nevazatorilor 9. Stabilirea unei realități educativ-terapeutice care să combată stările de anxietate, insecuritate și frustrare ale elevilor cu dizabilități vizuale.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Număr ore alocate
1. Noțiuni fundamentale ale psihopedagogiei persoanelor cu dizabilități vizuale (tiflopsihopedagogie) - deficiența vizuală între normalitate și anormalitate - psihopedagogia persoanelor cu deficiențe de vedere: știința de ieri și de azi; obiectul de studiu - scurte incursiuni istorice - cercetări teoretice și aplicative în psihopedagogia persoanelor cu deficiențe de vedere actuală	Prezentare orală + multimedia (expunerea, demonstrația, problematizarea)	1 oră
2. Dizabilitatea de vedere în contextul științific și taxonomic		1 oră

<ul style="list-style-type: none"> - acceptiuni conceptuale ale dizabilităților vizuale din perspectiva medico-oftalmologica, psihologica si educationala - indicii functionali ai vederii - anatomia si fiziologia analizatorului vizual - clasificarea dizabilităților vizuale; nosologia oftalmologica 		
<p>3. Etiologia dizabilităților vizuale</p> <ul style="list-style-type: none"> - importanta cunoasterii etiologiei multifactoriale a dizabilităților vizuale - multicauzalitatea dizabilităților vizuale - principalele boli oftalmologice responsabile in instalarea dizabilităților vizuale 		1 oră
<p>4. Depistare, diagnoza si interventie compensator-recuperatorie in dizabilitatea vizuala</p> <ul style="list-style-type: none"> - depistarea precoce si diagnosticul dizabilităților vizuale - diagnoza tipului si gradului dizabilităților vizuale prin investigatii functionale - psihodiagnoza scolara, modalitate de cunoastere a elevului cu dizabilitate vizuală - frecventa dizabilităților vizuale si prevenirea instalarii consecintelor negative ale acestora asupra dezvoltarii de ansamblu a copilului - Compensarea, premiză si modalitate de sustinere si crestere a functionalitatii vederii slabe cu repercursiuni pozitive asupra persoanelor cu dizabilități vizuale (definitii, tipuri de compensare specifice) 		2 ore
<p>5. Problematika dezvoltarii persoanelor cu dizabilități vizuale</p> <ul style="list-style-type: none"> - particularitati si consecinte ale dizabilităților vizuale in plan neurofiziologic si psihofiziologic la ambliopi si nevazatori - particularitati si consecinte ale dizabilităților vizuale in plan fizico-somatic - particularitati si consecinte ale persoanelor cu dizabilități vizuale in plan senzorial-perceptiv - specificul reprezentarilor la ambliopi si nevazatori - functionalitatea proceselor psihice superioare: gandirea, memoria, imaginatia, limbajul la ambliopi si nevazatori - atentia si procesele reglatorii in contextul dizabilităților vizuale - dezvoltarea socio-afectiva si a personalitatii - aspecte particulare ale persoanelor cu dizabilități vizuale 		2 ore
<p>6. Interventia educationala si terapii specifice pentru compensarea si recuperarea persoanelor cu dizabilități vizuale</p> <ul style="list-style-type: none"> - educatia vizuala si rolul ei in compensarea si cresterea functionalitatii vederii slabe 		2 ore

<ul style="list-style-type: none"> - obiective generale si specifice ale educatiei vizual-perceptive - principii metodice - stimularea vizuala timpurie 		
<p>7. Formarea competentelor si compensarea (proponeri de exercitii)</p> <ul style="list-style-type: none"> - exercitii de optimizare a indicilor functionali ai vederii - exercitii de educatie si compensare polisenzoriala (educatie tactilkinestezica, educatie auditiva, educatie gustativa si olfactiva, antrenament vizual complex) - compensarea tehnica - compensarea afectiva - exersarea proceselor psihice in sensul compensator al vederii slabe - interventii recuperativ-compensatorii structurate pe criterii nosologice 		1 oră
<p>8. Copilul nevăzător - modalitati de facilitare a formarii autonomiei personale si a integrării optime in comunitate</p> <ul style="list-style-type: none"> - terapia psihomotricitatii (cunoasterea schemei corporale, formarea de abilitati motorii, a mobilitatii si orientarii spatiale) - modalitati de socializare si castigarea autonomiei personale a copilului prescolar nevăzător - programe de terapie complexa si integrata pentru elevul nevăzător 		1 oră
<p>9. Elemente de tiflodidactica</p> <ul style="list-style-type: none"> - invatamant special versus invatamant integrat pentru elevii cu dizabilități vizuale - specificul invatamentului tiflopedagogic - invatare scolara si specificul însusirii cunostintelor de catre elevii cu dizabilități vizuale - strategii didactice in procesul de invatamant pentru elevii cu dizabilități vizuale - metodologia scrierii in Braille si elemente de tiflografie - un model de invatare pentru elevii cu dizabilități vizuale din gimnaziu: invatarea actional-terapeutica - grupul tiflopedagogic si rolul lui terapeutic in integrarea elevilor cu dizabilități vizuale - functia terapeutica a relatiei educationale si rolul profesorului terapeut in instruirea si educarea elevilor cu dizabilități vizuale 		2 ore
<p>10. Integrarea scolara si socioprofesionala a persoanelor cu dizabilități vizuale</p> <ul style="list-style-type: none"> - normalizare si calitatea vietii persoanelor cu dizabilități vizuale - recuperare , protectie si integrare socială - tendinte actuale in tiflopsihopedagogie in Romania si in lume 		1 oră

- profesionalizarea persoanelor cu dizabilități vizuale - legislație specifică		
Bibliografie:		
<ol style="list-style-type: none"> 1. Totolan, D. (2023). <i>Psihopedagogia persoanelor cu dizabilități de auz</i>. Suport de curs. 2. Gherguț, A. (2023). <i>Psihopedagogie specială: fundamente teoretice și perspective practice – ed. a IV-a</i>. Iași: Ed. Polirom. 3. Ionescu, Ș. (coord.) (2013). <i>Tratat de reziliență asistată</i>. București: Ed. Trei. 4. Stănică, I., Popa, M., Popovici, D.V., Rozorea, A., Mușu, I. (1997). <i>Psihopedagogie specială. Deficiențe senzoriale</i>. Ed. Pro Humanitate. 5. Ștefan, M. (2001). <i>Psihopedagogie specială. Deficienta de vedere</i>. București: Editura PRO HUMANITATE. 6. Roșan, A. (coord.) (2015). <i>Psihopedagogie specială: modele de evaluare și intervenție</i>. Iași: Ed. Polirom. 7. Rozorea, A. (2003). <i>Deficiențele senzoriale din perspectiva psihopedagogiei speciale. Psihopedagogia deficienților de vedere</i>. Constanța: Ed. Ex. Ponto. 8. Verza, F. E. (2002). <i>Introducere în psihopedagogia specială și în asistența socială</i>. București: Ed. Fundației Humanitas. 9. Verza, E., Verza, E.F. (2011). <i>Tratat de psihopedagogie specială</i>. București. Ed. Universității din București. 10. Vrăsmaș, T. (2004). <i>Școala și educația pentru toți</i>. București: Ed. Miniped. 11. Vrăsmaș, T. (2007). <i>Psihopedagogia deficienților de vedere</i>. Constanța: Ovidius University Press. 12. Vrăsmaș, T. (2015). <i>Cerințele speciale și dizabilitatea în educație, o perspectivă internațională</i>. București: E.D.P. 13. Vrăsmaș, T., Vrăsmaș, E. (coord.). (2021). <i>Pe drumul spre educația incluzivă în România</i>. București: Ed. Universitară. 14. *** (2004). <i>Clasificarea internațională a funcționării, dizabilității și sănătății (CIF)</i>. București: Ed. MarLink. 		
8.2 Aplicații (seminar/ laborator/ proiect)	Metode de predare	Număr ore alocate
1. Cercetări teoretice și aplicative în tiflopsihiopedagogia actuală	Dezbateri. Aplicații. Studii de caz	1 oră
2. Anatomia și fiziologia analizatorului vizual		1 oră
3. Principalele boli oftalmologice responsabile în dizabilitățile vizuale		1 oră
4. Clasificarea și etiologia dizabilităților vizuale;		1 oră
5. Indicii funcționali ai vederii		1 oră
6. Depistare, diagnoză și compensare la ambliopi și nevăzători. Compensare tehnică		1 oră
7. Particularități ale dezvoltării psihice a persoanelor cu dizabilități vizuale		1 oră
8. Educația vizuală și rolul ei în compensarea și creșterea funcționalității vederii slabe		1 oră
9. Exerciții de optimizare a indicilor funcționali ai vederii; exerciții de educație și compensare polisenzorială (educație tactilkinestezică, educație auditivă, educație gustativă și olfactivă, antrenament vizual complex)		1 oră

10. Copilul nevazator - modalitati de facilitare a formarii autonomiei personale si a integrarii optime in comunitate.		1 oră
11. Invatamant special versus invatamant integrat pentru elevii cu dizabilități vizuale - specificul invatamentul tiflopedagogic		1 oră
12. Strategii didactice in procesul de invatamant pentru elevii cu dizabilități vizuale		1 oră
13. Metodologia scrierii in Braille si elemente de tiflografie		1 oră
14. Integrarea socioprofesională a tinerilor cu dizabilități vizuale		1 oră

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Un absolvent trebuie să-și formeze un limbaj de specialitate în domeniul psihopedagogiei persoanelor cu dizabilități vizuale, să cunoască principalele metode și tehnici de educație compensatorie și modalitățile de integrare socială a persoanelor cu dizabilități vizuale.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Cunoașterea conținutului tematic al disciplinei	Evaluare scrisă	60%
10.5 Aplicații	Realizarea și prezentarea unui proiect/referat	Evaluare scrisă și orală	40%
10.6 Standard minim de performanță			
Cunoașterea definiției, etiologiei și formele dizabilităților de vedere. Cunoașterea formelor de educație specială pentru elevi cu dizabilități de vedere. Cunoașterea a trei modalități de compensare tehnică și trei modalități de compensare psihopedagogică la persoanele cu dizabilități de vedere.			

Data completării,
25.09.2024

Titular activității de curs,
Nume/Prenume/Semnătură

Titular aplicații,
Nume/Prenume/Semnătură

Lect.univ.dr. Totolan Damian

Lect.univ.dr. Totolan Damian

Data avizării în departament
30.09.2024

Director de Departament
Lector univ. dr. Mariana Florica Călin

Decan,
Conf. univ. dr. Raluca Silvia Matei